

Štátne overovanie kvality v akvizičných postupoch

V procese štátneho overovania kvality (ŠOK), postupuje Úrad pre investície a akvizície MO SR (ÚIA) v zmysle ustanovení:

- zákona č. 11/2004 Z.z. o obrannej štandardizácii, kodifikácii a štátnom overovaní kvality výrobkov a služieb na účely obrany,
- vyhlášky MO SR č. 178/2005 Z.z. ktorou sa ustanovujú podrobnosti o žiadosti odberateľa na vykonanie štátneho overovania kvality, o osvedčení o kvalite a úplnosti produktu a o certifikáte o zhode,
- smernice MO SR č. 31/2008 o verejnom obstarávaní,
- metodického pokynu pre odberateľov produktov ku spracovaniu žiadosti na vykonanie štátneho overovania kvality.

ÚIA vstupuje do procesu ŠOK v týchto fázach obstarávania predmetu zákazky:

- spracovanie plánu obstarávania zákaziek,
- preštudovanie/kontrola doručených požiadaviek na zabezpečenie predmetu zákazky,
- proces súťaže, cenovej ponuky,
- príprava a uzatvorenie zmluvy,
- kontrola plnenia zmluvy.

Spracovanie POZ, kontrola požiadaviek:

Vykonávanie ŠOK je v súčasnosti zapracovávané už do plánu obstarávania zákaziek (v zmysle smernice MO SR č. 31/2008 o verejnom obstarávaní čl. 6 ods. 8), kde je požiadavka na ŠOK uvedená u zákaziek. Na takéto zákazky by mal ÚIA dostať od používateľa /účtovného celku požiadavku na zabezpečenie predmetu zákazky, ktorá obsahuje tak požiadavku na overovanie kvality, ako aj analýzu rizík na produkt, ktorý je predmetom zákazky. Často sa však stáva, že tieto požiadavky sú neúplné:

- je uvedené, že ŠOK nie je vyžadované,
- je síce uvedené, že ŠOK je vyžadované, ale chýba analýza rizík, alebo je nevyplnená, neúplná.

V takomto prípade musí obstarávateľ dodatočne žiadať používateľa o doplnenie požiadavky, čo má často vplyv na predlžovanie procesu obstarávania.

Proces súťaže, cenovej ponuky:

Na základe požiadavky na zabezpečenie predmetu zákazky, ktorá obsahuje tak požiadavku na overovanie kvality a všetky potrebné náležitosti, obstarávateľ už vo výzve na predloženie cenovej ponuky alebo v OVS požaduje od dodávateľa, aby vo svojej ponuke zaslal aj vyhlásenie, že súhlasí s vykonaním štátneho overovania kvality.

V súčasnosti ÚIA už v súťaži požaduje predložiť návrh technických podmienok Slovenského obranného štandardu SOŠ 001-„Technické podmienky“ (k bodu II. ods. 4). Ak je navrhovateľ v súťaži dodávateľom od výrobcu zo zahraničia, predloží s ponukou potvrdenie od výrobcu, že výrobca umožní vykonanie ŠOK na predmet požadovaného záväzku v súlade so STANAG 4107 v rozsahu podľa požiadaviek AQAP (k bodu II. ods.5).

Príprava a uzatvorenie zmluvy:

Pri príprave zmluvy obstarávateľ konzultuje otázky ŠOK s pracovníkmi ÚOŠKŠOK (Úrad):

- zasiela na posúdenie návrh zmluvy s návrhom žiadosti o vykonanie ŠOK a analýzy rizík,

- pripomienky a návrhy Úradu zapracováva do predmetných dokumentov.

Tu je potrebné uviesť jednu skutočnosť:

- zákon č. 11/2004 § 15 vyžaduje, aby žiadateľ o ŠOK predložil technickú dokumentáciu, podľa ktorej je predmet zákazky vyrábaný a preberaný. Toto je prakticky nemožné predovšetkým pri dodávkach zo zahraničia (pokiaľ nejde o produkt, vyvinutý a vyrobený priamo pre OS SR), pretože túto technickú dokumentáciu nemáme k dispozícii a ide vlastne o výrobné tajomstvo, ktoré výrobca neposkytuje a chráni si ho, dokonca aj jej evidenčné číslo.

Bolo by preto vhodné zvážiť zmenu v znení zákona, kde uviesť, že technickú dokumentáciu má predložiť výrobca pri vykonávaní ŠOK.

Po podpísaní zmluvy obstarávateľ zašle na Úrad „**Žiadosť o vykonanie ŠOK**“ spolu s analýzou rizík a jednou kópiou zmluvy. Úrad potom zasiela na ÚIA „Rozhodnutie“ o tom, že vykoná alebo zamietá vykonať ŠOK.

Tu je treba uviesť, že častým javom je zamietnutie vykonania ŠOK z toho dôvodu, že predmet zákazky je už vyrobený, je na ceste do SR, alebo už dodaný.

Skúsenosti:

Predávajúci v zmluve vyjadruje súhlas s vykonaním ŠOK a zaväzuje sa ho vykonať. Keď však dôjde na vykonanie ŠOK najmä u dodávateľov, ktorí tieto výrobky dovážajú zo zahraničia, je výrobok už vyrobený, alebo už na území SR a v takom prípade už nemôže byť ŠOK vykonané (KZ 28/2110 – 40 mm Granátomet HK) a je potrebné urobiť doplnok, ktorým sa ŠOK zo zmluvy vypúšťa.

V niektorých prípadoch je možné podozrievať dodávateľa, že s takýmto postupom už počítal pri podpisovaní zmluvy (KZ 28/2039 Výcvikové vzorky výbušnín)

V takom prípade musí obstarávateľ riešiť úpravu zmluvy doplnkom, v ktorom sa ŠOK vypúšťa. U niektorých overených výrobkoch, ktoré už boli dodávané a sú s nimi dobré skúsenosti je to vo výnimočných prípadoch možné, ale u nových je tu značné riziko, že budú dodané nekvalitné výrobky (termitové granáty)

Myslím, že by bolo vhodné do zmluvy uviesť, že v prípade nevykonania ŠOK nebude predmet zmluvy odberateľom prevzatý a skutočne predmet neprevziať. Po niekoľkých takýchto prípadoch by sa táto prax rýchlo rozniesla medzi dodávateľmi a k takýmto prípadom a špekuláciám by nedochádzalo.

Kontrola plnenia zmluvy:

Po vykonaní ŠOK Úrad zasiela na ÚIA informáciu, že vykonanie ŠOK je dokončené a aktualizuje stav rizík, ktoré zmonitoroval pri výkone ŠOK.

Túto informáciu zasiela obstarávateľ užívateľovi, ktorý by ju mal vo vlastnom záujme evidovať a využívať pri plánovaní žiadosti na vykonanie ŠOK pre zmluvy s tým istým dodávateľom alebo na dodávky toho istého predmetu zákazky. Tieto informácie by mal spolu so skúsenosťami o kvalite z vlastného používania výrobku využiť pri spracovávaní požiadaviek a analýz rizík v ďalších rokoch.